N°. 442. 1854.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

DONDERDAG 26 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Berigt aan HH. Uitgevers van Boekwerken.

De Redactie van *De Grondwet* ontvangt dagelijks, ter beoordeeling, brochures en boekwerken. Zij bepaalt zich zelden tot eene bloote aankondiging; maar geeft in den regel, gelijk de groote Engelsche en Fransche dagbladen, eene gemotiveerde beoordeeling der haar toegezonden vlugschriften en boeken. Gelijk alle andere dagbladen, moet zij evenwel aan de voorwaarde blijven vasthouden, dat slechts die geschriften worden *beoordeeld*, waarvan de uitgave, onder de rubriek *Advertentiën*, wordt aangekondigd.

De wet op het onderwijs.

VI.

Geregt wordt door den Grondwetgever de vrijheid van onderwijs aan de hoogst noodzakelijke beperkingen onderworpen van een staatstoezigt en een onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers, te regelen *door de wet*. Die laatste zinsnede bedoelt dus geenszins, wat de Minister in de Memorie van Toelichting verklaart meer raadzaam te achten, om onderscheidene bepalingen van algemeenen aard, waaronder genoemd worden: de voorschriften voor het schooltoezigt, de omschrijving der acten van algemeene toelating, te regelen in één of meer reglementen, door den Koning, na den Raad van State te hebben gehoord, vast te stellen of verder aan provinciale of plaatselijke regeling over te laten. Wél is waar, dat »bij het vaststellen der verordeningen op het lager »onderwijs in 1806, slechts hetgeen van wettelijken »aard was bij wet, wat daarentegen van reglementairen »aard was bij reglement geregeld is»; maar het is evenmin te ontkennen, dat de algemeene en bijzondere reglementen, die als onmiddellijke uitvloeisels van de algemeene schoolwet van 1806 te beschouwen zijn, gedurende het tijdsverloop van haar bestaan als bestanddeelen der wettelijke regeling van het schoolwezen zijn aangemerkt, en bij de Grondwetsherziening van 1848 door de uitbreiding, welke het grondwettig voorschrift heeft ondergaan, juist bedoeld werd, om wettelijk te regelen, wat ten aanzien van het schooltoezigt en de vereischten voor den onderwijzer in die reglementen was vervat. Het ligt immers toch ook in den aard der zaak, dat de perken, waardoor de vrijheid van onderwijs moet worden begrensd, door den wetgever behooren gesteld te worden, en niet aan de willekeur van algemeen-, gewestelijk- en gemeentebestuur kan worden overgelaten, in hoever dat toezigt en het voorgeschreven onderzoek het genot der vrijheid zou kunnen belemmeren. De reglementen, die uit de wet van 1806 zijn voortgevloeid, hebben tot den huidigen dag hare kracht behouden; en zoo zij al eens nu en dan werden gewijzigd, zijn die wijzigingen immers ook gebleken niet altijd tot verbetering te hebben geleid. De Minister heeft dan ook dat stelsel, om de wettelijke regeling van 1806 na te volgen, of zoo als de Memorie van Toelichting zegt: »het scheen dus wenschelijk, dat »voorbeeld thans te volgen», niet in allen deele toegepast, daar bijv. de omschrijving van lager onderwijs, dat vroeger in art. 1 van het *reglement* A voorkwam, in het wetsontwerp is opgenomen. De redenen des Ministers, waarbij dat stelsel wordt verdedigd, kunnen bij ons geen ingang vinden: »Het onderwerp in zijnen »geheelen omvang bij de wet te willen regelen, zou, »daargelaten *de uitgebreidheid*, die deze dan zou verkrijgen, *twee bezwaren* van overwegenden aard doen »ontstaan, dat namelijk de wetgever zou geroepen worden een oordeel uit te spreken over menig punt van »zuiver paedagogischen aard, en dat verbeteringen, »waarvan de ondervinding de wenschelijkheid mogt »aantoonen, niet mogelijk zouden zijn, zonder wijziging der wet zelve, waartoe niet ligt zal worden overgegaan.» Die redenen kunnen evenzeer tegen elken *algemeenen* maatregel van bestuur worden aangevoerd; tegen elke provinciale of plaatselijke verordening niet het minst.

De uitgebreidheid. Maar mag dat een Minister terughouden, om een onderwerp van algemeen belang behoorlijk en op eene doeltreffende wijze door het wetgevend gezag te doen regelen? Zeker is het voor den Minister uiterst gemakkelijk, zich zooveel mogelijk aan het gemeen overleg der Staten-Generaal te onttrekken, en ware het misschien uit dat oogpunt wenschelijk geweest, dat de Grondwetgever *alles* aan de regeling door het algemeen bestuur had overgelaten. Zoo ver zijn wij tot nog toe niet gekomen; en de Minister heeft zich niet te beklagen, dat, immers van de zijde der Volksvertegenwoordiging, eenige onwil wordt betoond, om elk wetsontwerp, hoe uitgebreid ook, met de meeste naauwgezetheid in overweging te nemen. Hoe is het dan mogelijk, dat een Minister met *zulk* een *voorwendsel* bij de Staten-Generaal de gebreken van zijn wetsvoorstel durft te komen verdedigen? *Daargelaten de uitgebreidheid.* Wij wenschten wel te weten, wat de Minister, inderdaad, met die uitdrukking heeft bedoeld.

Een ander bezwaar van overwegenden aard noemt de Minister, dat namelijk de wetgever geroepen zou worden, een oordeel uit te spreken over menig punt van zuiver paedagogischen aard; een bezwaar, dat o. i., in elk geval, *voor den Minister*, evenzeer geldt bij de vaststelling der reglementen. Die punten schijnen reeds door den Minister te zijn beslist; want »hij houdt zich reeds »onledig met het vervaardigen en vaststellen der alge»meene maatregelen van inwendig bestuur, die uit de »wet moeten voortvloeijen.» De Minister kent zich dus boven de Volksvertegenwoordiging het regt en de bevoegdheid toe, om over punten van zuiver paedagogischen aard een oordeel uit te spreken, dat geen tegenspraak mag dulden. Dusdanige aanmatiging pleit juist niet in het voordeel van den Minister. Die punten verdienen niet alleen, maar *eischen* zelfs, aan het algemeen oordeel te worden onderworpen, ten einde alle eenzijdigheid te voorkomen. Het is voor den Minister een onhoudbaar standpunt, waarop hij zich stelt; en in eene zaak, waarbij zoovele teedere belangen in het spel komen, moet de voorlichting van deskundigen, welke bij eene openbare behandeling verkregen wordt, op hoogen prijs worden gesteld. Men heeft nog te weinig proeven kunnen opmerken van het degelijk en zelfstandig oordeel van den tegenwoordigen Minister, om hem nu reeds eene mate van vertrouwen te schenken, dat menigeen, die *beseft* wat de taak eens Ministers van Binnenlandsche Zaken is, zelfs niet begeeren zou. Zoo men slechts op de belangrijke punten let, die buiten het oordeel van den wetgever worden gelaten, bijvb. over den aard en de uitgebreidheid van het schooltoezigt; over den omvang van het onderzoek naar de bekwaamheid des onderwijzers; over de naauwkeurige indeeling der verschillende vakken, waarin onderwijs mag gegeven worden; gezwegen nog van het reeds vroeger opgemerkte geldelijk bezwaar voor de gemeenten, dan zal men de overtuiging verkrijgen van de onbetamelijke eischen, die de Minister aan de Staten-Generaal doet en die gelijk staan met de vraag van een blind vertrouwen.

Een laatste bezwaar ziet de Minister in de onmogelijkheid, om verbeteringen, waarvan de ondervinding de wenschelijkheid mogt aantoonen, zonder wijziging der wet zelve, waartoe niet ligt zou worden overgegaan, in te voeren. Wij dingen van de gegrondheid van dit bezwaar niets af; ofschoon het ons niet onoverkomelijk schijnt. Wij hebben bij herhaling gezien, dat het wetgevend gezag niet ongenegen is, om eene bestaande wet door wijziging en aanvulling te verbeteren, zoodra daarvan slechts de noodzakelijkheid blijkt. In dit opzigt staat eene wet met een Koninklijk besluit gelijk; tenzij men mogt meenen, dat men *ligter* overgaat tot wijziging van een besluit. Wij zijn juist van een tegenovergesteld gevoelen. Er zijn voorbeelden, dat men bij het nemen van Koninklijke besluiten niet met die naauwgezetheid een onderwerp heeft geregeld, die ook in dat geval onmisbaar is, en men door eigenliefde zich laat weêrhouden, om daarin de wijzigingen te brengen, welke de ondervinding als noodig heeft aangetoond. Het welwikkend oordeel der Staten-Generaal is uitnemend geschikt, om eene voorbarigheid in het regelen te voorkomen; en, waar spoed vereischt wordt, zal eene ijverige medewerking niet worden ontzegd.

Wij gelooven, tegenover de bezwaren, die de Min. openbaart, liever aan een bezwaar, dat onder de opgenoemden verborgen ligt: de moeijelijkheid, namelijk, om een *stelsel* of een *beginsel* te verdedigen, als men gestadig tusschen verschillende stelsels en beginsels gekneld wordt en steeds wankelt, als het er op aankomt eene keuze te doen. Die moeijelijkheid is niet slechts verbonden aan punten van paedagogischen aard, maar aan elk onderwerp, dat de medewerking van de Staten-Generaal vordert; niet het minst aan eene wet op het onderwijs.

De *N. Rotterdamsche Courant* heeft, beleefdelijk, aan het door ons gedaan verzoek voldaan, en het antwoord medegedeeld, dat wij, betrekkelijk een incident in de zaak van GIBSON, aan *de Tijd* gaven. Zij besluit ons artikel evenwel met de volgende opmerkingen, die, van onze zijde, een kort antwoord noodig maken.

Tot zoo ver de *Grondwet*. Het blad vergeet echter, dat hier volstrekt geene spraak is van de handeling van den heer van Hall, maar van die van den heer Belmont. De heer van Hall moge nog zoo dwaas gehandeld hebben; tegenover den heer Belmont is hij de vertegenwoordiger van het Nederlandsche Volk. Iedere beleediging den heer van Hall in die hoedanigheid aangedaan, is eene beleediging aan Nederland. Naar ons oordeel, moet zulk eene handelwijze door de Nederlandsche pers naar verdienste worden gekenschetst. Gaat men de onvoegzaamheid van het antwoord met stilzwijgen voorbij, en wijst men uitsluitend op de dwaasheid der vraag, dan verschoont men indirect den antwoorder, die, als een volk beleedigende, tot hetwelk hij vroeger verklaard heeft, zich tot eere te rekenen gezonden te zijn, geene verschooning hoegenaamd verdient.

Onze Rotterdamsche zuster brengt, trouwens zeer behendig, de quaestie op een geheel ander terrein. Het is algemeen wenschelijk gekeurd (èn *Tijd* èn *N. Rotterdamsche* hebben er, dezer dagen, nog op aangedrongen), om buitenlandsche, internationale vraagstukken slechts met de meeste behoedzaamheid te behandelen. Daarom hebben wij ons van den eersten oogenblik af enkel bepaald tot de beoordeeling van het gedrag des *Nederlandschen* Ministers; wij hebben enkel willen aantoonen, in hoever de *Nederlandsche* Minister, door zijne handelingen, er heeft toe bijgedragen, dat een buitenlandsch gezant zóóver is *kunnen* komen om zelfs de inachtneming der vormen niet meer noodig te achten.

Wij hebben den Nederlandschen Minister veroordeeld, zonder daarom partij te trekken voor den Amerikaanschen gezant. Al onze artikelen over de zaak kunnen, duidelijk, *het tegendeel* bewijzen. Bij de beoordeeling van het gedrag des heeren Belmont zou men moeten treden in het *fond* der zaak, en juist *dit* wilden wij vermijden en de N. Rotterdamsche met ons. Wanneer de Nederlandsche regering goed besef heeft van hare waardigheid, dan zal zij weten welke middelen haar ten dienste staan, om zich te vrijwaren voor de herhaling van dergelijke onbeleefdheden, als gezegd wordt dat gepleegd zijn. En dat is te meer te verwachten, daar de heer van Hall zijne »overtuiging» in de Kamer heeft uitgedrukt, dat het bedrijf van Gibson de daad is geweest van een geïsoleerd individu, en waarin de Amerikaansche Regering niet het minst de hand heeft gehad. Door die verklaring heeft de heer van Hall het zelfs onmogelijk gemaakt voor de dagbladen, om in eenige beoordeeling van de houding des Amerikaanschen gezants te treden.

Acht nogtans de *N. Rotterdamsche Courant* het oirbaar, de zaak van Gibson *au fond* te behandelen: zij geve het voorbeeld en wij willen het *volgaarne* volgen.

Dàn zal nader blijken, 't geen uit de geheele wijze, waarop wij de zaak behandeld hebben, gebleken *is*, dat men zeer wel de onbekwaamheid des heeren van Hall in het licht kan stellen, zonder daarom uit het oog te verliezen de waardigheid, die aan het Vaderland is verschuldigd, doch die juist, naar het schijnt, en dit is *onze* hoofdgrief, door den heer van Hall niet tegenover buitenlandsche vorderingen kan worden gehandhaafd.

Tegen het verwijt, derhalve, dat wij voor den heer Belmont indirect partij zouden getrokken hebben — een verwijt, vermoedelijk, onwillekeurig aan de *N. R. Ct.* uit de pen gevloeid — moeten wij ten ernstigste protesteren; want niets is minder waar, niets meer uit de lucht gegrepen. Hier heerscht eene verwarring van begrip over hetgeen inderdaad van publiek belang is, hetgeen wij zeer betreuren.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Men heeft thans depêches over Weenen uit de Krim, met berigten tot den 14den ontvangen; daardoor worden de twee laatste telegrafische mededeelingen duidelijker, waarvan de eene de opening van het vuur tegen Sebastopol op den 13den meldde en de andere, van prins Menchikoff afkomstig, daarentegen zeide, dat de belegeraars eerst den 15den hunne batterijen hadden gedemaskeerd en dat de vertraging van den aanvang van het bombardement af aan de werking van de Russische artillerie was toe te schrijven.

De depêche van den 14den zegt, dat de Russen de belegeraars in hunne werken door eene hevige kanonnade trachten te verontrusten, ofschoon zij hun vuur nog niet geopend hebben; deze kanonnade, die alleen van de zijde der vesting kwam, heeft men voor het bombardement gehouden. Wat betreft het berigt, dat het vuur den 13den door de geallieerden zou geopend zijn, verklaart de thans aangekomene depêche dit volgenderwijze:

Den 13den waren de Engelsche batterijen geheel gereed; de Franschen echter, die hunne artillerie later hadden ontvangen, konden niet vóór den 15den gereed zijn; de verbondene generaals wilden evenwel afwachten tot dat het vuur gelijktijdig langs de geheele linie geopend kon worden, zoodat de Engelschen hunne batterijen niet zullen demaskeren, vóór dat die der Franschen geheel gereed zullen zijn. Het bombardement is dus eerst op den 15 of 16den begonnen, maar het is langs de geheele linie en dus door 200 stukken grof geschut aangevangen, en de uitwerking moet veel vreesselijker zijn dan wanneer het vuur slechts gedeeltelijk den 13den ware geopend geworden.

Van den anderen kant is het zeer aannemelijk, dat prins Menchikoff, die zich niet in de stad opgesloten heeft en die door zijne spionnen vernomen kon hebben, dat de Engelsche batterijen gereed waren, aan het vuur uit de vesting de vertraging in het aanvangen van het bombardement heeft toegeschreven. Hierdoor lost men vrij gemakkelijk het verschil tusschen de twee depêches op.

Moeijelijker echter is overeen te brengen hetgeen de Fransche *Moniteur* van eergisteren zegt, volgens berigten van Bucharest van den 22sten, met eene depeche uit Petersburg van den 23sten. De *Moniteur* zegt, dat de loopgraven op 6 à 700 ellen van Sebastopol zijn geopend. De geallieerden zetten hunne terrassementen voort. Het vuur is waarschijnlijk den 15den tegen de vesting geopend. De Russen beschieten reeds de werken en deden uitvallen, doch zonder eenig resultaat, terwijl de depêche uit Petersburg daarentegen zegt, dat tot den 16den niets belangrijks voor de vesting is voorgevallen. De vijand wil een geregeld beleg slaan. De werken zijn aangevangen, maar het garnizoen doet uitvallen en verniełt die bij nacht. Wij laten het aan den lezer over deze algeheele tegenstrijdigheid zelf op te lossen.

Het vrij onwaarschijnlijk gerucht, dat de Russen, op nieuw, in de Dobrutscha gevallen zouden zijn, wordt van verschillende kanten bevestigd. *De Lloyd* zegt evenwel, dat die beweging geenerlei officieel karakter heeft, en alleen noodzakelijk is geworden door de positie, die de Ottomanische troepen hebben ingenomen, zoodat het alleen eene verandering van front is.

Men deelt uit Parijs belangrijke bijzonderheden mede omtrent de betrekkingen tusschen Oostenrijk en de Westersche mogendheden. Men weet, dat men vooral na de beruchte Oostenrijksche nota van 30 Sept. veel heeft gesproken van een of- en defensief verbond tusschen Oostenrijk en de Westersche mogendheden, en dat de eerste mogendheid onmiddellijk den oorlog aan Rusland zou verklaren.

Het blijkt evenwel, dat Oostenrijk zich niet zoozeer haast om met Rusland in oorlog te geraken. Het schijnt, dat het ondanks zijne sympathie voor de zaak der Westersche mogendheden, den oorlog tot de aanstaande lente zou willen uitstellen. Dit uitstel van eenige maanden zouden zijne belangen mede brengen. Men deelt nu uit Parijs mede en het wordt van elders bevestigd, dat Oostenrijk thans niet regelregt een of- en defensief verbond met Frankrijk en Engeland zal sluiten welk tractaat het zou nopen onmiddellijk den oorlog aan Rusland te verklaren, maar dat het eene transitoire overeenkomst zou aangaan, waardoor de hulp der Westersche mogendheden verzekerd werd voor het geval, dat Rusland Oostenrijk mogt aanvallen, maar dat de laatste mogendheid niet noodzaakt het initiatief te nemen. In de lente zou men dan verder zien, wat er te doen zal zijn.

Deze oplossing komt ongetwijfeld overeen met de behendige staatkunde, die Oostenrijk van den aanvang van de Oostersche verwikkelingen heeft gevolgd. Die mogendheid verklaarde zich voor de Westersche mogendheden; zij wilde echter geen deel nemen aan den veldtogt van 1854 en zelfs in dat jaar niet met Rusland breken; tot nog toe is zij daarin geslaagd en zij heeft de Donau-vorstendommen bezet, zonder dat iemand daartegen is opgekomen. Thans is er sprake van een tractaat, waardoor aan Oostenrijk in geval van een aanval magtige bondgenooten worden verzekerd, maar waardoor het tevens de zes wintermaanden kan afzien, wanneer Rusland zijnerzijds den strijd niet aanvangt.

Intusschen wil men te Parijs weten, dat Oostenrijk aan den Keizer van Rusland nogmaals vredes-voorslagen zou doen, waaromtrent het zich met de hoven van Parijs en Londen vooraf verstaan had; het zou den Czaar acht dagen tijd geven om die aan te nemen; bij weigering zou het verder van alle stappen tot den vrede afzien en zonder den oorlog aan Rusland te verklaren, zich in staat van oorlog tegenover dat rijk erkennen. De Czaar zal, meenen wij, op die wijze gedane voorslagen gewis niet aannemen.

De Weener beurs heeft zich eergisteren, tengevolge dezer geruchten, meer en meer hersteld van de schrik, die haar sedert eenige dagen bevangen had. Ongetwijfeld hebben daartoe veel bijgedragen de berigten omtrent eene finantiële operatie, die het Oostenrijksche Gouvernement zou doen en die men afgesprongen meende, namelijk het overdragen van de Oostenrijksche staatsspoorwegen aan eene Fransche maatschappij, aan het hoofd waarvan de heeren Pereire en Ernest André, van Parijs, zouden staan; de maatschappij zou aan Oostenrijk 200 millioen fr. binnen 3 jaren uitbetalen. Daarvoor worden behalve de spoorwegen nog drie mijnen afgestaan. De staat waarborgt een minimum van 5 pct. rente. De maatschappij betaalt geenerlei belasting voor de exploitatie der mijnen en van de eigendommen, gedurende 5 jaren, en heeft voorts nog eenige voorregten.

Men schrijft uit Baden van den 19 Oct., dat de bergen van het Zwarte woud reeds met sneeuw bedekt zijn. Deze vroege winter heeft des te meer verbazing verwekt, daar men nog weinige weken geleden heerlijk zomerweder had.

De Eerste Kamer van Pruissen zal volgens de nieuwe organisatie aldus zijn zamengesteld: zij zal ongeveer 250 leden tellen; te weten: 9 meerderjarige Prinsen van den bloede, 2 hoofden van het huis Hohenzollern, 16 hoofden der vroegere vorstelijke huizen; 57 heeren, 78 erfelijke leden, 4 grootwaardigheid-bekleeders; 3 vertegenwoordigers der kapittels; 8 leden, die door de collegien der graven zullen worden voorgesteld; 8 uit de groote grondeigenaars; 8 uit de vroegere bezitters van heerlijke regten; 6 vertegenwoordigers der hoogescholen; 26 uit de voornaamste steden; en eindelijk de door den Koning voor het leven te benoemen personen.

Uit de havens van Toulon en Marseille vertrekken dagelijks schepen met troepen, tot versterking van het leger in de Krim.

De generaal Ventura zal van Marseille naar Indie terugkeeren.

Heden vertrekken uit Toulon met rijks-vaartuigen de Fransche bisschoppen, die aan het concilie te Rome zullen deel nemen. Ook zijn van daar verscheidene Belgische en andere prelaten vertrokken.

H. K. H. de hertogin van Wurtemberg, geb. prinses Czartorijkska, die de ballingschap van haren broeder, prins Czartorijkska, te Parijs is komen deelen, is den 21 dezer in den ouderdom van 89 jaren overleden.

Een Sardinisch blad beweert, dat het hof van Rome aan het Piemontesche kabinet een krachtig en plegtig protest heeft ingezonden tegen de vervolging van de kerk in dat land en voornamelijk tegen den maatregel, waardoor het Sardinische Gouvernement zekere kloosters tot choleraliospitalen heeft doen inrigten, toen die ziekte te Turijn heerschte.

Men ziet, dat de verwikkelingen tusschen het Hof van Rome en de Sardinische regering niet uit den weg zijn geruimd. Van den anderen kant meldt men, dat het kabinet der Tuleriën zeer ernstig aan het ministerie Cavour Ratazzi heeft aangeraden om bij de tegenwoordig bestaande moeijelijkheden die verwikkelingen niet nog te vermeerderen en om de quaestie betrekkelijk de secularisatie der kloostergoederen te laten rusten.

Uit Rome wordt gemeld, dat de Pauselijke regering den 14 dezer den uitvoer van wijnen tot het einde van Sept. 1855 heeft verboden.

Brieven uit Italie melden, dat troepen benevens eene batterij artillerie met grooten spoed naar de Romagna zijn gezonden, dewijl men daar elk oogenblik onlusten vreest te zien uitbarsten, wegens de nieuwe in- of opgevoerde belastingen, die in alle provinciën een zeer ongunstigen indruk hebben gemaakt.

Uit Kopenhagen meldt men van den 21 dezer, dat de Koning de commissie van de Folksthing, die belast is geweest met de aanbieding van het adres van de Kamer tegen het Ministerie, zeer koel heeft ontvangen. De Koning had alleen ten antwoord gegeven, dat hij het adres in overweging zou nemen en zijn besluit aan den Voorzitter der Kamer bekend maken.

De Engelsche bladen deelen het overlijden van den admiraal sir Th. Byan Martin, grootkruis van de Orde van Bath mede; hij had den ouderdom van 82 jaren bereikt en had 72 jaren in 's lands dienst doorgebragt. Op den ouderdom van 10 jaren was hij als scheepsjongen in de zeedienst getreden.

De *Amerika* heeft berigten uit Boston van den 11 dezer aangebragt. Men sprak te New-York van eene expeditie tegen San Juan de Nicaragua.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Voorloopig verslag van het 1ste Hoofdstuk der Staatsbegrooling.

Nadat, in overeenstemming met het voorschrift der Grond- wet, de algemeene begrootingwetten voor het dienstjaar 1855 den 23sten September dezes jaars, van wege den Koning, door den Minister van Finantien aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal waren aangeboden, heeft overweging dier wetten, niet lang daarna, in de afdeelingen der Kamer een aanvang genomen. Er zijn te dezer gelegenheid bij afwisseling in de gezamenlijke afdeelingen van tot 42 leden tegenwoordig geweest. Gedurende dit onderzoek zijn, behalve de bedenkingen, waartoe de afzonderlijke hoofdstukken dezer Staatsbegrooting aanleiding gaven, eenige beschouwingen van meer algemeenen aard te berde gebragt. Als naar gewoonte is aan de Commissie van Rapporteurs voor de wet tot vaststelling van het 1ste hoofdstuk der begrooting van uitgaven de taak opgedragen van deze algemeene beschouwingen verslag te doen. Zij tracht door de mededeeling van het volgende deze taak te vervullen.

§ 1. Door sommige leden is de klagt geuit, dat het onderzoek der Staatsbegrooting in de afdeelingen is aangevangen vóór nog al de daartoe betrekkelijke stukken gedrukt in hunne handen waren. Dit had het hun moeijelijk, zoo niet onmogelijk gemaakt, om deze stukken, waaronder niet weinige zijn van grooten omvang, met de noodige aandacht te doorlezen en de uitgetrokken sommen met die van vroegere jaren behoorlijk te vergelijken. Men heeft hun geantwoord, dat het voor eene geregelde vervulling der taak, die de beide Kamers der Staten-Generaal jaarlijks met opzigt tot de vaststelling van de raming der Staatsuitgaven en de aanwijzing der middelen tot dekking daarvan te vervullen hebben, volstrekt noodzakelijk is, dat die taak zoo spoedig als slechts eenigzins mogelijk ter hand worde genomen. De Commissie van Rapporteurs zou dan ook welligt de gerezene klagt in dit verslag onvermeld hebben gelaten, indien daaruit niet aanleiding ware genomen tot de vraag, of in een volgend jaar niet zoodanige regelen konden worden genomen, tengevolge waarvan al of bijna alle tot de begrootingswetten behoorende stukken gedrukt waren op het oogenblik, dat de begrooting aan de Kamer wordt aangeboden.

§ 2. Omtrent den vorm of de inrigting der begrootingswetten en van de de daartoe behoorende toelichtende staten, die in de hoofdzaak overeenstemt met den daaromtrent in de laatste jaren aangenomen regel, zijn geene aanmerkingen van algemeenen aard gemaakt. Alleen heeft men het verlangen geuit, dat de toelichtende staten voortaan zoodanig mogten worden ingerigt, dat de vergelijking van hetgeen voor het loopende dienstjaar is toegestaan en in het afgeloopen dienstjaar werkelijk is uitgegeven, met de aanvragen of geraamde sommen voor dezelfde behoeften, kon worden voortgezet. Men weet wel, dat op de verschillende hoofdstukken naast het totale cijfer van ieder artikel de vroegere raming en de laatstbekende werkelijke uitgaaf van dat artikel in een vorig jaar naauwkeurig wordt opgegeven; maar vooral als een begrooting-artikel zeer vele onderdeelen behelst en over tonnen gouds of zelfs over eenige milioenen loopt, zooals in de hoofdstukken VIII en ... met enkele artikelen het geval is, moet de Kamer, zal zij hare taak wél volvoeren, tot de vergelijking van werkelijke uitgaaf en raming *voor ieder onderdeel* in staat worden gesteld. Het moge eenige moeijelijkheid opleveren, ... de genoemde hoofdstukken zoodanig vergelijkend op te geven, dat zulks onmogelijk zou zijn, kan ... toestemmen.

§ 3. Wat nu de thans aangebodene begrooting van uitgaven, als een geheel beschouwd, betreft, kan de Commissie van Rapporteurs niet verhelen, dat zij ... stigen indruk heeft gemaakt. Het eindcijfer daarvan ... tot *f* 72,118,891,25½. Vergelijkt men dat eindcijfer ... dat van sommige der staatsbegrootingen, die in ... jaren werden aangeboden, dan valt de vergelijking ... voordeele van de tegenwoordige uit. Klimt men ... vroeger tijdperk op, dan ziet men, dat het totaal ... begrooting voor 1848, zooals zij oorspronkelijk ... voor ... werd aangeboden, *f* 71,573,486, dat der begrooting ... 1849 *f* 71,177,718 bedroeg, en dus zes tonnen gouds of zelfs een millioen minder dan thans wordt aangevraagd. Al verliest men nu ook niet uit het oog, dat deze laatste vergelijking in sommige opzigten mank gaat, en dat men bijv. daarbij de aanzienlijke som op de tegenwoordige begrooting voor amortisatie van schuld uitgetrokken in rekening moet brengen, toch blijft nog altijd aanleiding genoeg, om zich over het hooge cijfer, waartoe de staatsuitgaven weder allengs gestegen zijn, ernstig te beklagen. ... dan blijft het eene onbetwistbare, maar treurige waarheid, dat de inkrimping, die bij en na de grondwetsherziening van 1848 in de staatshuishouding heeft plaats gehad, ... dat het offer, destijds door de Kroon gebragt, ... die ... vermindering van meer dan een millioen, die men ... gelukkig genoeg geweest is door amortisatie van schuld ... den rentelast te brengen, al meer en meer overschaduwd worden door de verhooging van andere staatsuitgaven, ... dat men wat het totaal bedrag daarvan aangaat, tot ... 1848 terugkeert.

De bezwaren tegen het hooge cijfer, waarop ...

uitgaven voor 1855 worden geraamd, verminderen niet naar mate men meer in de bijzonderheden der aangebodene Staatsbegrooting doordrong. Men meende daarin maar te veel blijken te bespeuren, dat de Regering meer en meer toegeeft aan de aandrang, die uit den aard der zaak steeds bestaat tot het opdrijven der staatsuitgaven, en niet streng genoeg zich tot het volstrekt noodzakelijke beperkt. Door een tal voorbeelden trachtte men die stelling te staven. Zoo beriep men zich op de verhooging van de kosten der gezantschappen in hoofdstuk III; op de verhooging van vele tractementen in hoofdstuk IV; op den post van f40,000 voor de tentoonstelling te Parijs in hoofdstuk V; op sommige uitgaven ten behoeve der Departementen van Marine en Oorlog, die meer het personeel dan het materieel betreffen, en eer van zekere weelde getuigen dan dat zij tot verbetering van 's lands defensie-wezen zouden strekken. Al verder voerde men aan, dat de inrigting van sommige hoofdstukken der thans aangebodene Staatsbegrooting medebrengt, dat op de daarbij uitgetrokken posten minder zal kunnen worden bespaard dan in vroegere jaren. De Regering heeft daarom de som voor onvoorziene uitgaven verlaagd, misschien ook met het doel om de verhooging van het eindcijfer minder in 't oog te doen vallen, maar zal zich daardoor later te ligter genoodzaakt zien tot de aanbieding van aanvullingwetten.

Allermeest echter vestigde men de aandacht op de zorgwekkende uitbreiding, die het cijfer der uitgaven voor openbare werken toenemend erlangt. Daarentegen werd wel aangevoerd, dat die uitbreiding slechts voor een deel aan het tegenwoordig Ministerie is te wijten, daar onder het vorig bewind aanzienlijke werken, zoo als die aan de hoofdkanalen en tot sluiting van het kanaal van St. Andries, begonnen of ontworpen zijn, welke thans wel niet kunnen worden gestaakt; doch men antwoordde daarop, dat dan toch ook in dit opzigt door verdeeling der daartoe noodige uitgaven over meerdere jaren, met meer matiging kon worden te werk gegaan en dat men bij de toenemende stijging van den prijs van allerlei materieel en van het bedrag der dagloonen, moest afsnijden wat daarvoor vatbaar was en niet te veel toegeven aan de gedurige aanzoeken om voor openbare werken van meer plaatselijk belang bijdragen uit 's Rijks kas te erlangen. Enkele leden slechts waren het op dit punt niet met de overigen eens. Zij meenden, dat in een tijdperk als het tegenwoordige, nu de prijs der eerste levensbehoeften zoo hoog blijft, het Gouvernement zoo min aanleiding als eenigzins mogelijk was moest geven, dat de arbeidende klassen verstoken wierden van de gelegenheid om werk en brood te vinden.

Als bewijs, dat de Regering zich niet genoeg beijvert, om de staatsuitgaven zooveel doenlijk te beperken, beriep men zich op de omstandigheid, dat geene enkele der nog mogelijke groote bezuinigingen tot stand gebragt of zelfs genoegzaam voorbereid was. Het brengen van de Algemeene Rekenkamer op eenen minder kostbaren voet; de afschaffing of hervorming van het Hoog Militair Geregtshof; de nieuwe regterlijke inrigting en vele dergelijke nuttige zaken, waarop bij herhaling, ook in 't belang van 's Rijks finantien is aangedrongen, bleven achter. In plaats daarvan werd bij de meeste takken van algemeen bestuur het aantal ambtenaren steeds vermeerderd, of werd het bedrag hunner bezoldiging verhoogd.

Men kon bij dit alles het vermoeden niet verbergen, dat de strekking, waarvoor men zich beklaagd, zamenhangt met den meer gunstigen toestand onzer geldmiddelen. De Minister van Finantien heeft zelfs eenige aanleiding tot dat vermoeden gegeven, door het aanhalen van het gezegde van een zijner voorgangers omtrent hoogst noodzakelijke uitgaven, die ten gevolge der verwikkelingen van het verledene op de toekomst waren verschoven en in 't welbegrepen belang van den Staat op den duur niet uitgesteld konden blijven. Maar, behalve dat dit gezegde welligt eene meer bepaalde beteekenis had en inzonderheid doelde op de belangrijke uitgave betrekkelijk de Russische schuld, welke destijds voor de deur stond, kan men niet toegeven, dat voor Nederland het oogenblik reeds daar zou zijn, om in het beheer van 's lands penningen met minder spaarzaamheid te werk te gaan dan in een vroeger tijdperk. De toestand der geldmiddelen is, men erkent dit dankbaar, aanmerkelijk verbeterd, maar de handhaving van dien toestand blijft toch voortdurend van het vloeijen van vele millioenen uit de koloniale baten in 's Rijks kas afhankelijk. Hoe onzeker en wisselvallig die koloniale baten zijn, zal niet opzettelijk behoeven te worden aangetoond. Daarenboven levert de tegenwoordige toestand van ons werelddeel reden genoeg op, om zich niet aan te grootte gerustheid omtrent de toekomst onzer geldmiddelen over te geven.

Ofschoon uit den aard der zaak omtrent sommige der voorafgaande beschouwingen tusschen de leden eenig verschil van gevoelen heerschte heeft toch in al de afdeelingen de groote meerderheid zich vereenigd in het denkbeeld om met den meest mogelijken ernst bij de Regering op het paal en perk stellen aan de uitbreiding van 's Rijks uitgaven en het inkrimpen daarvan waar dit nog mogelijk is aan te dringen. Er waren leden, die de overtuiging uitdrukten, dat zoolang het eindcijfer der staatsbegrooting niet tot 70 millioen was teruggebragt, 's Rijks geldmiddelen niet geacht konden worden in eenen goeden, normalen staat te verkeeren.

§ 4. In naauw verband met de voorafgaande beschouwingen heeft men algemeen de vrees uitgedrukt, dat de voorgedragen staatsbegrooting, hoe hoog het eindcijfer daarvan reeds zij opgevoerd, niet volledig is, en hoogstwaarschijnlijk in den loop van het dienstjaar nog door suppletoire begrootingen aanmerkelijk zou stijgen. Men wees daarbij op de bijdrage van f 400.000 die aan de Rhijn-spoorwegmaatschappij zou moeten worden gedaan; op de f200.000 bij eene reeds vastgestelde wet voor het scheepvaartkanaal van Assen naar Groningen toegezegd, en op de wetsvoordragten betrekkelijk het Noordbrabantsche uitwateringskanaal en de stichting van het stoomgemaal op den IJssel, welker weder-indiening redelijkerwijze verwacht kan worden. Voegt men nu daarbij, dat de Regering zelve de mogelijkheid onderstelt van in 1855 tot belangrijke uitgaven genoodzaakt te zullen zijn, waarvoor nog geen som op de begrooting is uitgetrokken, zooals bijv. voor het meer radicaal herstel van gebouwen op het Binnenhof te 's Gravenhage, dan schijnt men zich niet aan overdrijving schuldig te maken door aan te nemen, dat het eindcijfer nog met een millioen gulden kan worden verhoogd. Men laat daarbij nu nog geheel buiten rekening wat in 1855 voor het herstel van 's lands vloot, die als in eenen staat van verval en blijkbaren teruggang verkeerde is afgeschilderd, en voor aangekondigde nieuwe uitgaven ten behoeve van het Departement van Oorlog zou kunnen worden aangevraagd. Het aangevoerde is genoegzaam, om aan de bedenkingen der vorige paragraaph over het hooge eindcijfer der voorgedragene begrooting dubbele kracht bij te zetten. Die begrooting moge op dit oogenblik, gelijk de Minister van Finantien heeft doen opmerken, f 276,990.60 lager zijn dan de begrooting voor 1854: die meer gunstige evenredigheid zal in den loop van 1855 moeten verbroken worden. Behalve uit het aangeduide is nog uit een ander oogpunt de onvolledigheid der thans behandelde staatsbegrooting niet goed te keuren. Onder de thans opgetelde uitgaven zijn er, die als geheel onvermijdelijk kunnen worden beschouwd. Maar deze hadden dan ook op de betrokkene hoofdstukken niet weggelaten moeten worden, opdat de begrooting den waren stand der zaken uitdrukte en aan het grondwettig voorschrift voldeed.

§ 6. Door vele leden is herinnerd, dat er een afdoend middel bestaat om reeds dadelijk eene aanmerkelijke vermindering in het eindcijfer der staatsbegrooting voor 1855 te brengen. In de schatkist is, volgens de mededeeling des Ministers van Finantien, omstreeks 6 millioen aanwezig uit de batige saldo's van 1851 tot en met 1853 De dienst van 1854 zal mede, naar het zich laat aanzien, ook ten gevolge van den gunstigen afloop der veilingen van de voornaamste Oost-Indische producten en van de goede opbrengst der gewone middelen, een aanzienlijk overschot opleveren; terwijl eindelijk in het domeinfonds belangrijke sommen aanwezig moeten zijn. Al deze beschikbare middelen kunnen uit den aard der zaak niet anders dan tot uitdelging van schuld worden besteed. Wierd dit met eenigen spoed gedaan, dan zou in de sommen op hoofdstuk IX A voor de renten der staatsschuld uitgetrokken, nog eene vermindering van eenige tonnen gouds kunnen worden gebragt. Op het zonder verwijl tot stand brengen dezer vermindering meenden de bedoelde leden dan ook met den meesten ernst te moeten aandringen. Zij vleiden zich, dat bij de regering dit denkbeeld bijval zou vinden, en dat dus nog voor het in beraadslaging brengen der tegenwoordige staatsbegrooting, een wetsontwerp tot het besteden van eene aanmerkelijke som voor amortisatie van schuld aan de overweging der Kamer zou worden onderworpen.

§ 7. Bij de overweging der staatsbegrooting in haar geheel is in eene der afdeelingen door een lid eene geschrevene en onderteekende nota ingediend, betrekking hebbende tot het eindcijfer daarvan en tot de mogelijkheid om nu reeds tot eene meer afdoende vermindering van de lasten der natie over te gaan. Deze nota heeft in de afdeeling, waar zij werd aangeboden, tot belangwekkende beschouwingen aanleiding gegeven, waarvan de slotsom reeds eenigermate in het voorafgaande is vervat of in het verslag wegens de wet op de middelen medegedeeld zal worden. Zij is ook bij de commissie van rapporteurs overgebragt, die tot het hechten van dat stuk aan het tegenwoordig verslag besloten heeft.

§ 8. Eenige leden hebben gemeend, te dezer gelegenheid op nieuw de aandacht te moeten vestigen op de opheffing van bijzondere fondsen; die de Regering zelve daarvoor sedert lang vatbaar heeft gekeurd. Zij wezen daarbij bepaald op het Fonds wegens de bakengelden en op dat wegens de wapening van het zuidelijk frontier.

HOOFDSTUK 1. § 9. Dit hoofdstuk der begrooting heeft tot geenerlei bedenking aanleiding gegeven. Alleen hebben vele leden gemeend op nieuw de aandacht der regering te vestigen op de wenschelijkheid en noodzakelijkheid van eene wettelijke regeling van de zaak der Kroondomeinen.

Verslag over het II Hoofdstuk der staatsbegrooting.

Het Wets-ontwerp tot vaststelling van het II hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1855, betreffende de hooge Collegien van Staat en het Kabinet des Konings, heeft bij het onderzoek in de afdeelingen der Kamer tot de volgende beschouwingen en bedenkingen aanleiding gegeven.

1ste AFDEELING. De Staten-Generaal. § 1. Niet zonder bevreemding heeft men opgemerkt, dat de Regering, bij het opmaken van dit onderdeel der begrooting, met opzigt tot onderscheidene posten afgeweken is van de raming der voor de Tweede Kamer in 1855 benoodigde geldsommen, zoo als die door de Kamer voor weinige maanden, na een gezet onderzoek van hare zijde, vastgesteld en ingezonden is.

Over het geheel schijnt het, dat de Regering, zoo zij redenen vond om de cijfers der voorgedragene raming niet aan te nemen, de aanleiding daartoe meer bepaald had moeten aanwijzen. Zij is ditmaal afgeweken van het nog in 1853 gegeven voorbeeld, toen zij, gelijk op den toelichtenden staat werd uitgedrukt, de ontworpene raming onveranderd overnam, zonder eenige beoordeeling der daarbij uitgetrokkene cijfers te treden.

§ 3. Ofschoon men ligt bevroedt, dat bij de Eerste Kamer behoefte bestaat aan het bezit van eenige boekwerken, die bij de behandeling van wets-ontwerpen telkens noodig zijn, zoo als wetsverzamelingen en wetboeken, en ofschoon men er dus verre af is van zich te verklaren tegen de uitgave van f 300, thans onder art. 7 voor het eerst tot voorziening in deze behoefte aangevraagd, zou men het min raadzaam keuren, dat ook door de Eerste Kamer eene eigenlijke bibliotheek wierd aangelegd. Lag zoo iets in de bedoeling, dan zou het openstellen van de boekerij der Tweede Kamer voor de leden van de Eerste Kamer boven zulk een kostbaar ontwerp de voorkeur verdienen. Aan bereidwilligheid om in dit opzigt het gerief van de leden der Eerste Kamer te bevorderen, zou het dezerzijds niet ontbreken. Ook in Belgie is het alleen de Kamer van Vertegenwoordigers, niet de Senaat, die eene meer uitgestrekte boekerij bezit.

§ 4. Naar aanleiding van art. 8 van dit hoofdstuk heeft men gemeend, op nieuw met eenigen aandrang de aandacht der Regering te moeten vestigen op den toestand der localen, bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in gebruik. Die localen voldoen in onderscheiden opzigten niet aan bestaande behoeften.

Ten gevolge van de verplaatsing van het Rijks-archief is welligt de gelegenheid geopend, om aan de billijke wenschen der Kamer in dit opzigt te gemoet te komen. Men vleit zich dan ook, dat in het aanstaande jaar de uitzigten op verbetering, vroeger door de Regering zelve geopend, verwezenlijkt zullen worden.

IIde AFDEELING. *De Raad van State.* § 5. In de laatste jaren is telkens gewezen op de noodzakelijkheid, dat de bepaling van het eerste lid van art. 71 der Grondwet, volgens hetwelk de zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State door de wet worden geregeld, in 't leven worde geroepen. Ook nu weder acht men zich verpligt, dit punt met allen ernst der Regering aan te bevelen. Het geldt daarbij te gelijk de vervulling van eene door de Grondwet opgelegde verpligting en het nakomen eener gedane belofte. Bij de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag wegens het IIde hoofdstuk der vorige Staatsbegrooting werd toch door de Regering de verzekering gegeven, dat zij, zonder zich bepaald te verbinden om de bij art. 71 der Grondwet gevorderde wet nog gedurende den loop van de toenmalige zitting der Staten-Generaal aan derzelver beoordeeling te onderwerpen, daartoe pogingen zou aanwenden. De bedoelde zitting is voorbijgaan zonder dat men iets meer van deze zaak vernomen heeft. Intusschen zal het wel geen betoog behoeven, van hoeveel belang het is, dat de werkkring van den Raad van State, vooral wat het voorlichten van den Koning omtrent aan te bieden wetsvoorstellen en voor de kolonien en overzeesche bezittingen te nemen maatregelen betreft, wettelijk geregeld worde. Het valt in het oog, dat dit staatsligchaam, om met vrucht over de koloniale aangelegenheden geraadpleegd te worden, eene betere inrigting behoeft. Te regt werd bij eene vroegere gelegenheid aangemerkt, dat de wet omtrent den Raad van State welligt onder de eerste had moeten behooren, die na het invoeren der gewijzigde Grondwet van 1848 ter hand wierd genomen. Eenige leden voegden er bij, dat aan de bedoelde wet te meer behoefte bestaat, omdat de regeling eener administratieve regtsmagt zoo dringend noodig is. Anderen, ofschoon het gewigt van het ten uitvoer leggen van het tweede lid van art. 150 der Grondwet geenszins miskennende, hielden het nog geenszins voor uitgemaakt dat de regtspraak in geschillen over bevoegdheid, tusschen de administratieve en regterlijke magt ontstaan, aan den Raad van State zou kunnen en moeten worden opgedragen.

§ 6. Door eenige leden is het gevoelen geuit, dat bij art. 10 van dit hoofdstuk alleen de tractementen van de acht thans in werkelijke dienst zijnde leden van den Raad van State behoorden te worden uitgetrokken. De meerderheid verklaarde zich echter niet bepaald tegen het uittrekken der geheele f 60.000; doch drukte daarbij de stellige verwachting uit, dat zoolang de zamenstelling van den Raad van State niet bij de wet is geregeld, het aantal der leden van dat staatsligchaam niet vermeerderd zal worden. Men vond te meer aanleiding om dit punt te doen uitkomen, omdat gedane benoemingen het bewijs hebben opgeleverd, dat er verschil van zienswijze kan bestaan omtrent de vraag, wat in dit opzigt in het belang van 's Rijks dienst al dan niet onvermijdelijk is.

IIIde AFDEELING. *De Agemeene Rekenkamer.* § 8. Bij de overweging van dit onderdeel der Staatsbegrooting heeft men van meer dan eene zijde in herinnering gebragt, dat door het gemis eener wettelijke regeling van 's Rijks comptabiliteit en van daarmede in verband staande wettelijke bepalingen omtrent de zamenstelling en taak der Algemeene Rekenkamer, de hoofdinhoud van de artt. 122 en 176 der Grondwet eene doode letter blijft. Men merke daarbij aan, dat in het voorjaar van 1853 de arbeid der Tweede Kamer aan de toen aanhangige comptabiliteits-wetten zoo verre gevorderd was, dat zij op het punt stonden van in openbare beraadslaging te worden gebragt. De taak om met opzigt tot het aan te nemen stelsel van comptabiliteit eene op goede gronden rustende keuze te doen, schijnt dus voor de Regering niet zóó moeijelijk meer te zijn, dat zij niet binnen een betrekkelijk kort tijdsverloop op nieuw een stap tot afdoening van deze gewigtige aangelegenheid zou kunnen doen.

§ 9. De vaststelling eener nieuwe instructie voor de Algemeene Rekenkamer is, naar het oordeel van verscheiden leden, te meer wenschelijk, omdat daardoor welligt de gelegenheid geboren zal worden, om deze instelling op eenen minder kostbaren voet te brengen. Men kan steeds niet

aanzien, dat, om den bij de Rekenkamer voorkomenden arbeid naar behooren te verrigten, niet minder dan 60 ambtenaren en bedienden zouden gevorderd worden, die gezamenlijk ruim *f* 76,000 aan jaarwedden genieten. In Belgie zijn bij de Rekenkamer slechts 34 ambtenaren geplaatst en hebben dezen eene gezamenlijke bezoldiging van 81,000 franken.

Vde AFDEELING. *Het Kabinet des Konings.* § 10. Het heeft de aandacht getrokken, dat op den toelichtenden staat bij art. 22 het tractement van den directeur van het Kabinet des Konings eene *blijvende uitgaaf* wordt genoemd, die daarom geene toelichting vordert. Er zijn dan toch omstandigheden denkbaar, waaronder het mogelijk zou zijn, dezen post van uitgaaf te verminderen. De vorige titularis genoot in vroegere jaren eene mindere jaarwedde.

§ 11. Bij het vaststellen der Staatsbegrooting voor 1854 werd de post voor ambtenaren en bedienden bij het Kabinet des Konings met *f* 3000 vermeerderd, voornamelijk op grond, dat de bezoldiging van twee der drie bij het kabinet werkzame referendarissen behoorde te worden verhoogd. Thans is in de inrigting van het kabinet eene verandering gekomen, waarbij het aantal der referendarissen tot twee is verminderd en nog een adjunct-commies is weggevallen. Een en ander had tengevolge moeten hebben, dat het cijfer van art. 23 met ruim *f* 3000 was verlaagd. Intusschen bedraagt de vermindering slechts *f* 1396. Men vindt hier weder een voorbeeld, dat al vermindert ook het aantal ambtenaren bij den een of anderen tak van bestuur, de schatkist daardoor niet of weinig wordt gebaat.

's Gravenhage, 25 October.

Z. M. heeft tot griffier bij het kantongeregt te Oosterhout benoemd A. J. Hamelton, beëedigd klerk bij de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch; tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Norg (Drenthe), den heer jhr. C. W. von Weiler tot Poelwijk, thans surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Nijmegen; en tot ontvangers der registratie en domeinen, te Heusden, den heer J. W. G. H. R. van Nouhuijs, thans ontvanger te Grave; te Grave, den heer J. M. Smits, thans ontvanger te Oss; te Oss, den heer K. Dittlinger, thans ontvanger te Horst.

Men meldt ons, dat bij een onderhoud, heden gevoerd tusschen den heer van Hall en den Amerikaanschen gezant, den heer de Belmont, laatstgenoemde, onder anderen, met aandrang moet hebben te kennen gegeven, dat de polemiek, dezer dagen in de Nederlandsche pers plaats gegrepen, ter zake van hunne «diplomatieke aanraking», het wenschelijk maakt *dat van regeringswege aan al het voorgevallene publiciteit wordt gegeven.*

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* heeft dezer dagen *als hoofdartikel*, overgenomen een artikel, waarin, onder anderen, betoogd wordt, dat in Belgie het plan bestaat, om de kroon der Nederlanden eenmaal over te brengen op het hoofd van den Belgischen Kroonprins.

Heeft het Ministerie, geroepen om «den Koning te eeren» of liever veelligt het Ministerie van Justitie zoo veel gewigt aan dit onderstelde plan, dat het waardig is gekeurd, om den volke door middel van *de Nieuwsbode* te worden verkondigd?

Is het balletje ook opgeworpen, om de *menigte* diets te maken, dat het *derhalve* noodig is om zoo veel geld mogelijk ter beschikking te stellen van den Minister van Oorlog?

Of is de reproductie van dit artikel de voorloopige kennisgeving aan het publiek, welke *vaderlandslievende* banier *de Nieuwsbode* met 1 Januarij zal ontrollen?

Eenige dagbladen — aldus zegt de *Echo Universel* — schijnen een buitengewoon gewigt te hechten aan de ontkenning van het ministeriële blad der residentie betrekkelijk de vraag: of de heer Belmont al dan niet aan onzen Minister van Buitenlandsche Zaken een dictionnaire van Webster heeft toegezonden, ten einde aan hem zelven de keuze van de uitlegging van het woord »*enforcement*« over te laten.

Zonder deze handeling eenigermate te willen regtvaardigen, blijven wij nog altijd meer geloof slaan aan den persoon, die ons het feit verhaalde, dan aan het ministeriële blad.

Wij zijn des te meer geregtigd, om het *démenti* van dat blad te verdenken, daar de, aan het Ministerie zoo slaafsch toegedane dagbladen, in de geheele zaak van Gibson, getoond hebben, hoe zij het publiek in dwaling weten te brengen. De *Amsterdamsche Courant* verklaarde, eenigen tijd geleden, dat het *onwaar* was, dat Gibson met een diplomatiek karakter bekleed was, en toch waren er te naauwernood twee weken verloopen, of de heer Gibson maakte een reisje in ons land, voorzien van een reispas, die hem qualificeerde, als speciale agent van het Amerikaansche Gouvernement en attaché bij de legatie der Vereenigde Staten van Amerika in Frankrijk.

Onze confrères mogen nu oordeelen, wat meer geloof *verdient* óf de ontkenning van een *Nieuwsbode*, óf de bevestiging van den *Echo Universel*, die dan toch getoond heeft, dat zijn correspondent omtrent zoo vele andere punten betrekkelijk de zaak van Gibson, goed ingelicht was.

Eindelijk breekt de *Amsterdamsche Courant* eens het lange stilzwijgen af. Zij heeft heden een hoofdartikel. *Rara avis in terra!*

Waarover spreekt de *Amsterdamsche?*

Is het over Gibson? Over de dictionnaire van Webster? Over de begrootingswetten? Over het voorstel tot vermindering der lasten? Over de wet op het onderwijs? Over ministeriële verantwoordelijkheid of het regt van vereeniging en vergadering?

Wel neen. Hoe kan 't denkbeeld opkomen, dat een «groot» blad als de *Amsterdamsche* zich met dergelijke bagatellen bemoeijen zou.

Zij *schrijft* liever een hoofdartikel over..... «*het deensche konflikt.*»

Nu: het onderwerp is belangwekkend genoeg. Men kan uit de geschiedenis van dat konflikt zeer duidelijk aantoonen, hoe een Koning van zijn volk wordt vervreemd en het land op den rand des afgronds gebragt door de raadgevingen en handelingen van Ministers, die, met verachting der publieke meening, slechts de belangen eener *partij* voorstaan en tegen elken prijs willen doordrijven.

Maar niets van dat alles in het hoofdartikel van de *Amsterdamsche.*

De geheele arbeid heeft daarin bestaan, dat men eene historische beschouwing over hetzelfde onderwerp van het *Journal des Debats letterlijk heeft vertaald* en die vertaling voor *eigen arbeid* uitgegeven.

De Amsterdamsche Courant mag dankbaar zijn, dat het tractaat met Frankrijk over den *nadruk* onder het Ministerie *Thorbecke*, niet is tot stand gekomen; want het *Journal des Debats* zou anders het »groote« blad in den vorm van een proces hebben kunnen leeren, dat men op dergelijke «dichterlijke vrijheden» te Parijs niet gesteld is.

* In de zitting van den gemeenteraad van heden is de begrooting voor den jare 1855 met algemeene stemmen aangenomen. De uitgaven beloopen 859.809.84 en de ontvangsten *f* 859,882.11. Het batig slot bedraagt dus *f* 72.27. In den loop der discussie is aan de vrouw van den gewezen badmeester Pronk, op voorstel van den heer Polak Daniels, wederom voor 1855 eene gratificatie toegekend, die echter slechts *f* 300 bedragen zal.

Door den heer Eijssell is, bij de behandeling der inkomsten, de aandacht gevestigd op den hoogen prijs van het brood in de residentie, in verband beschouwd met andere steden. Dit heeft aanleiding gegeven tot het besluit, dat Burg. en Weth. eerlang hun praeadvys zullen uitbrengen over het rapport der Commissie nopens het onderwerp der broodzetting en de spaarkas.

Op voorstel van den heer de Pinto is besloten de voorgedragen wijzigingen in het Reglement van orde voor de vergaderingen van den gemeenteraad, tot onderzoek te verzenden naar de afdeelingen.

Ten slotte zijn de voorgedragen wijzigingen in het Reglement van orde voor Burgemeester en Wethouders, met algemeene stemmen goedgekeurd.

* Naar men verneemt, wordt Z. D. H. de hertog Bernard van Saxen-Weimar-Eisenach in de eerste dagen der volgende maand in de residentie verwacht. Immers zijne hofhouding zal tegen dien tijd in dienst treden.

* Z. Exc. de Minister van Marine is uit de residentie naar Vlissingen vertrokken om eene inspectie te houden over het fregat den *Admiraal de Ruijter.*

* In deze residentie is aangekomen en aan het hôtel de Oude Doelen afgestapt de heer George Folsom, vroeger zaakgelastigde van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij het Ned. hof, laatstelijk komende van Bonn. Men verzekert, dat het verblijf van dien heer in deze residentie, niet van langen duur zijn zal.

* In een pakhuis op de Hooikade alhier zijn, *uitsluitend voor minvermogenden*, te verkrijgen, beste Brielsche aardappelen, tegen contante betaling, ad *f* 2.45 per mud. De aflevering geschiedt voorloopig des Maandags, Woensdags en Vrijdags, van 8 tot 2 ure, en wel per mud en half mud. Aan denzelfden persoon zal niet meer dan één mud worden afgeleverd.

Men verneemt, dat door de firma der heeren Fuhri en Smits, te 's Hage, is aangenomen voor het Nederlandsch Bijbelgenootschap te drukken *elf duizend* exemplaren van den bijbel oud en nieuw testament en *drie duizend* exemplaren van het nieuwe testament, allen in roijal octavo.

Nog voegt men daarbij dat, voor datzelfde genootschap door de heeren C. A. Spin en Zoon, te Amsterdam, is aangenomen het drukken van *twintig duizend* exemplaren van den bijbel in het Javaansch. *(Arnh. Ct.)*

* In het *Handelsblad* treft men als advertentie aan eene *hulde van dankbaarheid aan Z. M. onzen geëerbiedigden Willem, Neêrlands derden Koning*, van circa *twee honderd* handwerkslieden, werkzaam op HD. landgoed *Bronbeek*, bij Arnhem, voor het *groot cadeau*, dat door den hun hooggeachten ingenieur-directeur H. Camp, op den 21sten dezer is uitgereikt.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam, is gisteren aangegeven 1 choleralijder. Er bleven in het hospitaal in behandeling 11.

Te Utrecht zijn den 23 dezer bijgekomen 8 choleralijders, overleden 5, hersteld 7; er bleven in behandeling 98.

Per Telegraaf.

St. Petersburg, 24 Oct. Prins Menchikoff heeft een rapport ingediend, dat den 17den des morgens de vijand voor Sebastopol het vuur heeft geopend, zoowel van de batterijen als uit de retranchementen en van de zeezijde. De kanonnade en het bombardement hebben tot in den nacht voortgeduurd. De Russen hebben, volgens dat rapport, 500 man aan dooden en gewonden verloren.

De admiraal Korniloff is gedood. Den 18den is het vuur niet vernieuwd van de zeezijde, en slechts zeer flaauw van de landzijde.

De fortificatiën hebben weinig geleden.

Advertentiën.

MAGASIN DE PIANOS FRANÇAIS

VENTE ET LOCATION.

Le soussigné a l'honneur d'annoncer au public q… Magasin est pourvu d'un riche et exquis assortim… PIANOS et PIANINOS à cordes verticales, demi et … oblique avec des mecaniques supérieures, barrages … agraffes en cuivre, perfectionnement pour l'accord, … de sillets harmoniques, pédale celeste, nouveau sys… d'étouffoirs, contre tirage pour résister à la tension… cordes, chevilles perfectionnées faites d'une seule pièce, n'… point sujette aux influences atmosphérique, invention a… ciable surtout dans les pays chauds.

A l'appui de l'identité d'origine de ces instruments, … sortent tous directement des Manufactures de Paris … délivre des certificats de la signature *d'Erard, de Sou…* *Blanchet et fils*, *Pleyel*, Fournisseurs des cours roya… grande médaille d'or; *Jelmini*, *Wolfel*, *Blondel*, … nisseurs des Académies royales de musique, médailles … *Bernhardt ainé fils* à mécanique Rohden, perfectionne… et médaille d'argent. *Herman Vygen*, *A. Bord*, *Pau…* *Scholtus*, *Herce et Mainé*, *Daniel*, etc. etc., tous brev… à Paris et à l'étranger.

Le magasin est assorti de Pianos Soufleto et Blanche… *différents formats et à Transpositeur*, ainsi qu'ils … tracés au dessin dans le Magasin.

Pour satisfaire à toutes les demandes on trouvera … au Magasin des PIANOS et PIANINOS solides des for… les plus élégantes des facteurs de moindre importance … prix les plus modérés.

TABOURETS DE PIANO en bois de pallissandre, vis… fer de la manufacture *Viau* de Paris.

VERITABLES SOCLES A CRISTAL.

Messieurs et Dames, Professeurs de musique, etc., … invités à venir examiner les différentes fabrications pe… tionnées.

Nieuwe Uitleg, 110, à La Haye. **VAN OLLEFEN DA SIL…**

CORRESPONDANT DES PREMIERES MAISONS DE PARIS.

(626)

224ste Nederlandsche Staats-Loterij.

11e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 7116 *f* 50,000; N°. 3801 *f* 2500; N°. 4040 en 7… *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 25 October 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$58\frac{3}{4}$ 9 $\frac{15}{16}$			
Dito Certificat.	3	$70\frac{1}{8}$	*Hope* 1798/1816	5	$98\frac{3}{4}$
Dito Dito.	4	$88\frac{7}{8}$ 9, $8\frac{7}{8}$	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening	4	$88\frac{7}{8}$	Cert. 1831/1838	5	82
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	73
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	$71\frac{3}{4}$ 72
Certificaten	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	$48\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	$56\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$
Obligatien	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 $\frac{1}{16}$	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3				
D° Binnenl. $^{c}/_{m}$.	3	$32\frac{7}{16}$ $\frac{9}{16}$ $\frac{1}{2}$	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		$5\frac{3}{16}$	Metaliek	5	$65\frac{1}{2}$ 66…
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$75\frac{5}{8}$ $6\frac{1}{8}$
Portugal.			Dito lett. B.	5	$75\frac{5}{8}$ $6\frac{1}{8}$
Londen nieuwe.	5	$35\frac{13}{16}$ $\frac{15}{16}$ $\frac{7}{8}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{15}{16}$
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{15}{16}$

Mexic., te Lond. 3 pct. $21\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$; dito Onb. $21\frac{5}{8}$, …

Bij tamelijk veel affaire in meest alle genoteerde effecten … de markt wederom zeer gunstig gestemd; zonder dat echter … prijzen merkbaar vooruitgingen, alleenlijk zijn Oostenrijk… fondsen wederom aanzienlijk gestegen. Merkwaardige bui… nieuwe of coursen waren er niet bekend, doch de willige … ming is louter aan kooporders zonder gegronde reden … schrijven.

FRANKFORT, Dingsdag 24 Oct. Metalliek 5 pct. … Spanje binnenl. 3 pct. 32; dito 1 pct. $16\frac{1}{8}$.

LONDEN, Dingsdag 24 October. Consols op t. $94\frac{1}{4}$… N. Mexic. 3 pct. 23, $\frac{1}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $71\frac{1}{2}$; Ecuador … Gren. Uitg. 6; Sardinie 5 pct. 88; Spanje buitenl. 3 … $37\frac{1}{2}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$; dito Certific. $5\frac{1}{2}$; dito Pass… $4\frac{3}{4}$, 5; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 84; dito 5 pct. $95\frac{1}{2}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ … $60\frac{1}{4}$; dito 4 pct. $90\frac{1}{4}$; Turksche leening $2\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$.

PARIJS, Dingsdag 24 October. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 98.50; … pct. 75.95; Sp. binn. 3 pct. $32\frac{3}{8}$; dito 1 pct. 18.

WEENEN, Dingsdag 24 October. N. Metall. $84\frac{1}{2}$; … $96\frac{3}{4}$; Bankactien 1243; Lomb. $92\frac{1}{4}$; Zilver 25; Wissel … Londen 11.57; dito op Parijs $143\frac{3}{4}$.

MADRID, Zaturdag 21 October. Sp. 3 pct. $33\frac{1}{4}$; dito … 1 pct. $17\frac{3}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.